

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджено та описано вплив глобалізаційних процесів на розвиток політичної культури суспільства.

Ключові слова: глобалізація, політична глобалізація, держава, глобалізаційні процеси.

Abstract

The article explores and describes the impact of globalization processes on the development of political culture.

Key words: Globalization, influence, political globalization, the state, globalization processes.

Глобалізація — це процес всесвітньої економічної, політичної, культурної інтеграції та уніфікації. Основними наслідками цього процесу є розподіл праці, міграція у масштабах усієї планети капіталу, людських та виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних та технічних процесів, а також зближення культур різних країн. Це об'єктивний процес, який має системний характер, тобто охоплює всі сфери життя суспільства. В результаті глобалізації світ стає більш взаємопов'язаним і взаємозалежним від його суб'єктів. Також це процес розповсюдження інформаційних технологій, продуктів і систем у всьому світі, що спричиняє економічну та культурну інтеграцію [1].

Глобалізація може бути описана як економічна інтеграція всіх країн світу в результаті лібералізації та подальшого збільшення об'єму і різноманіття міжнародної торгівлі товарами і послугами, падіння цін на транспорт, зростання інтенсивності міжнародного проникнення капіталу, величезне зростання глобальної робочої сили і прискореного поширення технологій у світовому масштабі, зокрема, зв'язку [2]. Актуальним є питання, як впливає така інтеграція на сприйняття людьми суспільно-політичних процесів, засвоєння зразків і норм політичної поведінки?

Вважається, що політична глобалізація набула поширення в 90-х рр. ХХ ст. тоді, коли західний світ досягнув значного економічного зростання. Пострадянські країни почали активно впроваджувати ринкову економіку. Політична глобалізація означає суттєву зміну існуючого світового порядку, демонструє появу нової політичної культури та свідомості, нового рівня міжнародних відносин. Особливості політичної глобалізації характеризуються кризою потенціалу деяких держав, загостренням глобальних проблем планетарного масштабу, посиленням ролі міжнародних організацій тощо [3].

На сьогоднішній день питанням політичної глобалізації приділяється велика увага. По-перше, вона поширилась абсолютно на всі країни, створюючи, так би мовити, своєрідну мережу різноманітних політичних зв'язків, які швидко зростають. По-друге, є причиною поглиблення взаємозв'язків між важливими політичними центрами. По-третє, формує широкий спектр між політичних взаємовідносин, що призводять як до взаємозбагачення, так і до виникнення нових політичних традицій. По-четверте, є однією з передумов визначення нової ролі сучасної держави та інших суб'єктів міжнародного життя у глобалізованому світі. По-п'яте, активізує формування нових політико-економічних систем та нових «політичних акторів» на міжнародній арені [4].

Процеси глобалізації, з одного боку, призводять до розмивання державних кордонів, формування наднаціональних структур, а з іншого — підштовхують країни, раніше позбавлені права на самовизначення, відстоювати своє право на створення своїх держав.

Глобалізація, як складний і багатоплановий процес, торкнулася також такої важливої категорії держави як суверенітет. Сьогодні неможливо уявити собі державу, суверенітет якої на практиці не був би обмежений міжнародними зобов'язаннями. Найчастіше самі держави виступають ініціаторами зменшення свого суверенітету на користь інших можливостей, серед яких нові ринки, більш вигідні правила торгівлі, відсутність митних бар'єрів тощо [4].

Кінець ХХ ст. характеризується впливом глобалізації на розпад здавалося б непохитних авторитарних і посттоталітарних режимів і поступовим становленням демократичних інститутів і процесів в цілому ряді «нових демократій». У середині 70-х рр. ХХ ст. глобалізація сприяла розповсюдженню демократії в Південній Європі (падіння диктатури в Португалії, Іспанії та Греції), Латинській Америці (Аргентина, Бразилія, Болівія, Чилі, Уругвай та ін.), досягла деяких країн Південно-Східної Азії (Філіппіни, Південна Корея, Тайвань), а потім з другої половини 80-х рр. охопила країни Центральної і Східної Європи. За останні роки, за даними американського «Дому свободи», який ранжує країни світу за критеріями дотримання політичних прав і громадянських свобод (оскільки демократизація передбачає, перш за все, реалізацію цивільних і політичних прав і свобод), 44% всіх країн світу стали «вільними» (т. б. отримали високий рівень політичних і економічних свобод, поважають основні громадянські свободи), 31% (59 країн) - «частково вільними», а 25% (48 країн) залишилися «невільними». З числа пострадянських країн тільки Болгарія, Чехія, Угорщина, Польща, Монголія, Румунія, Словаччина, Словенія, Литва, Латвія і Естонія віднесені до групи «вільних». Власне пострадянські держави ранжовані жорсткіше і віднесені до груп «частково вільних» і «невільних» [4].

Процеси глобалізації та демократизації вимагає серйозних змін всієї системи міжнародних відносин, що передбачають, перш за все, відхід від насильницьких форм протиборства і підтримку інститутів, що реалізуються в своїй діяльності принцип мирного вирішення конфліктів (ООН та ін.). Приклади країн розвинутої демократії стали зразками для громадян держав, що розвиваються, і пострадянських. А нині ресурси е-демократії прискорюють обмін знаннями, цінностями між представниками різних культур.

Висновки

Отже, аналіз глобалізації політики в сучасному світі показує, що вона сьогодні спрямована не тільки на традиційні географічні та економічні інтереси, але й на політико-психологічні, соціальних, екологічних та інших сфери. Процеси глобалізації політики змінюють структуру сучасного світу, впливають на розбудову національних моделей державної влади, породжуючи взаємозалежність, яка і складає основу його функціонування. Відбувається зміна ставлення до основних компонентів державного суверенітету (внутрішня влада, контроль за кордонами, політична автономія, невтручання). Особливо сильно відчують втручання у свої внутрішні справи слабкі держави, однак і відносно сильні держави повністю не можуть захистити свій суверенітет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Що таке глобалізація. Голос України. URL: <http://www.golos.com.ua/article/149879>
2. GLOBALISATION. КОМПАС:Посібник з освіти в області прав людини за участі молоді URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/globalisation>
3. Денисюк С. Г. Комунікологія : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
4. Євтушенко О. Н., Андріяш В. І. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/govermgmt/2012/208-196-4.pdf>
5. Дзюндзюк В.Б. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СУЧАСНУ ДЕРЖАВУ URL: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2018-2/doc/1/1_1.pdf

Курницький Дмитро Петрович – студент групи ІІСТ-176, факультету комп'ютерних систем та автоматики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, dmytro.kurnitskiy@gmail.com

Денисюк Світлана Георгіївна – доктор політичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи і соціальних комунікацій, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: svetadenisiyk@gmail.com

KurnitskyDmytroPetrovich – student of 11ST-17b, Faculty of Computer Systems and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, dmytro.kurnitskiy@gmail.com

DenysiukSvitlana – Doctor of Politician science, professor, vice-rector for scientific and pedagogical work and social communications, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: svetadenisiyk@gmail.com